

POŠTNA PAVŠALIRANA

TABOR

Leto: II.

Maribor, torek 29. novembra 1921.

Številka: 270.

Centralizem in samouprava na Češkoslovaškem.

Kakor pri nas, tako je tudi na Češkoslovaškem zelo važno vprašanje državnega in narodnega jedinstva. Čehi in Slovaki, katere je kulturno ločil šele separatizem Ljudevita Šture (v štiridesetih letih pr. st.), so se še v emigraciji sporazumeli glede osnovnih načel, na katerih mora sloneti magna charta njihovega skupnega osvobodjenja. Ta načela so narodnostna načela, ki preko vsega tradicionalizma spajajo ono, kar spada po naravi skupaj: t. j. češki in slovaški narod v en edinstven češkoslovaški narod. Pri Čehih, ki so kulturno, nacionalno in ekonomsko znatno močnejši, kakor Slovaki, je bila ta ideja sama po sebi umeven postulat njihovega narodnega programa, ne tako pri Slovaki. Slovaki vsled posebnih razmer, v katerih so živeli pod pritiskom madžarske državne ideje, niso mogli razviti svoje nacionalne zavesti v toliki meri, da bi tudi njihove najširše mase razumeli pomen narodnega osvobodjenja. V takih slučajih mora država popraviti nekatere preteklosti in z demokracijo ne samo vladati, ampak tudi vzgojevati. Organ državne demokracije je parlament kot zakonodajni činitelj. Na Češkem ni dvomil noben resni politik, na Slovaškem noben pristaš narodnega jedinstva, da mora biti zakonodajna enotna, centralizirana.

Samo z enotno zakonodajo, osredotočeno upravno iniciativo in skupnimi finančnimi sredstvi je državi, ki je sestavljena iz nacionalno enotnih, a regionalno različnih delov, mogoče uravnati polnoma svoj korak z drugimi napr. državami. Demokracija je že sama po sebi — saj v svoji sedanjosti — vlada povprečnosti, sredine. V manj razvitih delih države bi bila njena linija veliko nižja nego v najbolj razvitih delih. Razumna centralizacija predvsega razliko zblizati odnosno odpravi; naprednejši del odstopi nekaj svojega kapitala zaostalejšemu in mu pomaga, da se dvigne. S tem morebiti tudi sam nekoliko zaostane v tempu svojega razvoja, a ta zamuda se bogato poplača s poznejšimi sadovi. To so bile vodilne ideje, ki so na Češkem in na Slovaškem združile najodličnejše narodne voditelje za današnjo unitaristično ustavo. V bistvu so to ravno iste politične smernice, ki jih v Jugoslaviji nastopajo reprezentanti narodnega in državnega jedinstva: Pašić, Pribičević itd. Samo, da smo mi imeli celo vrsto takih različnih slučajev in je proces stapljanja mnogo težavnejši, ker si ne stojita kakor na Češkoslovaškem nasproti razviti in zaostali del.

Češkoslovaška je tedaj država z enotno zakonodajo. Na Slovaškem so se dvignili proti tej za Slovake edino res koristni in rešilni politični smeri razni demagogi in ljudski tribuni, ki so hotel eksperimentirati s kmečkimi in delavskimi masami, pri katerih nacionalna zavest sploh ni bila razvita ali pa je blelela kot slabotna slovaška sveča. Vnela se je precej ostra notranja borba, ki je imela le tako dolga uspeha, dokler je bila njena osrednja državna meja. Kakor hitro pa so padli vse iluzije o prevratu ali o intervenciji od zunaj, so se pričeli akomodirati državnemu jedinstvu. Ta proces je pospešila na eni strani centralistična zakonodaja in unitaristično usmerjena državna administracija, na drugi strani pa razumna kolikor le mogoče široka, a vedno okvirju državne misli se gibajoča zunanjska samouprava. (Izjemo tvorijo Podkarpatska Rusija, čije samouprava je do ločena že v mirovni pogodbi.) Ta admini-

Pašičevo poročilo kralju o situaciji.

TIP Beograd, 27. nov. Včeraj je ministrski predsednik Nikola Pašić konfiriral dalje časa z predsednikom kluba radikalnih poslancev Acom Stanojevićem. Zvečer pa se je Pašić v polurni avdienci razgovarjal s kraljem. Pašić je referiral kralju o politični situ-

aciji ter o sporazumu, kateri je bil sklenjen med radikali in demokrati v vprašanju poedinih portfeljev v splošnem, a osobito o portfelju notranjih zadev, ki ostane še nadalje demokratom. Kralj je izrazil ministrskemu predsedniku svoje veselje nad doseženim sporazumom.

Sklicanje narodne skupščine.

TIP Beograd, 27. nov. V parlamentarnih krogih se je sinoči zatrdjevalo, da bo sklicana narodna skupščina k plenarnemu zasedanju že za sredo, dne 30. t. m. Proti temu pa so baje nekateri ministri, ki zahtevajo, da se skliče narodna skupščina komaj po rekonstrukciji vlade. Ako pa vprašanje poedinih port-

feljev in rekonstrukcije ne bo rešeno do srede, potem namerava predsednik dr. Ribar kljub temu sklicati narodno skupščino še ta teden. Ribar se bo v ta namen še posvetoval z min. predsednikom Pašićem. Na dnevi red bo prišlo v narodni skupščini najprej vprašanje budgeta, za tem pa druga ustavna vprašanja.

Demokrati in rekonstrukcija vlade.

TIP Beograd, 27. novembra. Na svoji včerajšnji seji so demokrati razpravljali tudi o vprašanju eventualnih novih volitev v narodno skupščino. Večina govornikov se je izjavila proti razpustu sedanje skupščine in proti novim volitvam, dokler se ne izdelajo podrobni zakoni po načelih ustave. Demokrati smatrajo, da je sedanja skupščina, ki je spre-

jela ustavo, najbolj poklicana, da jo tudi izvede in izdela v detali. Nadalje se je razpravljalo o rekonstrukciji vlade ter o novih močeh, katere bodo kandidirali v njim oddeljena ministristva. S poučene strani se zgovarja, da odstopi tudi minister dr. Kukovec ter da prevzame njegovo mesto dr. Zerjav.

Spor med Italijo in Francijo.

LDU Rim, 27. novembra. Listi nadaljujejo svoje polemike proti Briandu, ker se je na washingtonski konferenci nepovoljno izrazil o italijanski vojski. Razen v Turinu je prišlo do demonstracij tudi v Napulju, Genovi in Firenci. Več listov smatra, da so povzročile demonstracije in razburjenja v Italiji vesti lista „Echo de Paris“, ki jih je napisal Pertinax.

LDU Rim, 27. novembra. Po prečitani Schanzerjeve brajojke v zbornici, v kateri Schanzer v polnem obsegu dementira izjavo o italijanski vojski, katero so pripisovali Briandu, je izjavil minister za zunanje stvari della Torretta, da bi nikoli ne bil podal

take izjave, kakršno je izustil v petek, ako bi ne bil popolnoma prepričan, da se italijanski vojski ni zgodila nobena krivica in žalitev. Min. predsednik je izrazil svoje obžalovanje nad tem, da so inozemski listi, ki so razširili napačne vesti, povzročili groze in obžalovanja vredne incidente in je poudarjal, da je dolžnost vsakega pravega Italijana, vzdrževati prijateljske vezi Italije z narodom, s katerim se je Italija skupno borila v vojni in s katerim jo morejo vedno vezati pristrčni odnosi.

TIP Rim, 27. nov. Včeraj so dijaki v Turinu demolirali francoski konzulat radi Briandovega govora.

Renska republika.

LDU Berlin, 27. novembra. „Berliner Tageblatt“ piše o najnovejšem načrtu renskih separatistov (rheinische Sonderbändler), ki nameravajo na prigovarjanje Francozov v Aachenu prihodnji četrti proglasiti rensko republiko. Razen nekaterih industrijalcev, ki se boje davkov, nimajo renski separatisti nikjer posebnih pristašev.

Zasedanje Burške.

LDU Dunaj, 27. nov. Uradno se poruča: Zvezne čete so danes ob 6 uri med nepopisnim navdušenjem tamošnjega prebivalstva brez vsakega incidenta vstopale v kraje Deutschkreuz, Nikitsch in Negersdorf.

Pokvarjene telefonske zveze.

Maribor, 28. novembra. Ker so radi obilega snega pokvarjene telefonske zveze z Beogradom, so današnje najnovejše beografske vesti morale izstopiti.

Dr. Ravnihar odlikovan.

LDU Ljubljana, 28. novembra. Glasnik obvestila pravosodnega ministrstva je bivši poverjenik za pravosodje v Ljubljani, advokat Vladimir Ravnihar, z najvišjo določbo od 22 t. m. odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

Stavka črkostavcev v Italiji.

DKU Rim 28. nov. „La Nazione“ poroča iz Firenze: V znak protesta zoper umora dveh črkostavcev v Tisnu bodo nastopili vsi črkostavci v Italiji v splošno stavko.

Cita hoče v Švico.

TIP Funchal, 27. novembra. Bivša kraljica Cita je zrazila željo, da bi ji dovolili odpotovati v Švico, kjer bi rada prisostvovala operaciji slepica nekega njenega otroka. Tozadevno prošnjo je vložila na veleposlaniško konferenco preko portugalske vlade.

Amerika črta dolgove?

LDU Pariz, 27. novembra. Poročila iz Newyorka trde, da se nameravajo Zedinjene države, če bi prišlo do mednarodne finančne konference, odrediti polovici svojih vojnih terjatev napram Evropi, to pa s pogojem, da prvi Angliji, da je ravnotako pripravljena odpisati polovico svojih terjatev svojim dolžnikom.

Nemčija in washingtonska konferenca.

LDU Pariz, 27. novembra. Po vesti iz Washingtona je izjavil tamošnji nemški upravnik, da je Nemčija pripravljena udeležiti se razor. konf. in posl. v Washington odposlanstvo, gospodarskih in vojaških strokovnjakov, ki bi se na konferenci pogajali o problemu razorožitve in o vprašanju reparacij, seveda, če bi dobila Nemčija povabilo. Odposlanstvo bi tudi jamčilo, da Nemčija ne bo izvršila nobenega napada. Govori se, da se je nemški upravnik sinoči razgovarjal s člani državne uprave glede udeležbe Nemčije na konferenci.

stracija je spričo zmožnosti in delavnosti češkega uradnika že v kratkem času zabeležila lepe uspehe v slovaškem delu države. Najboljši dokaz nam nudi mobilizacija na Slovaškem. Res je, da je vlada proglasila nagli sod, a to samo z ozirom na možnost ogroženosti državnih mej po Madžarih in z ozirom na podvojeno destruktivno akcijo madžarskih agitatorjev med manj zanesljivimi državljani. Ali mobilizacijskemu pozivu se je bilo odzvalo veliko več vojakov, kakor jih je bilo pozvanih. Vsi listi so to zabeležili kot veliki plus v konsolidaciji češkoslovaške republike.

Predstavimo si položaj, ki bi po vsej verjetnosti nastal, če bi obstojala Slovaška kot država v državi, t. j. ako bi bila imela lastno zakonodajo in široko samoupravne pravice! Kakšne borbe bi se pač razvile med silno ojačimi madžarofilskimi živili in pristaši državne zveze s Češko? V teh borbah bi se potratila vsa energija slovaškega naroda; javno življenje bi bilo žrtev parazitske politike na škodo kulturnemu, socialnemu, ekonomskemu življenju, praktični administraciji, financam itd. Takšna, na goli samoupravi „ljudstva“ — najbolj meglenega pojma, ki obstoja v politiki — osnovana demokracija bi bila karikatura demokracije. Danes je slovaško plemo v jedinstveni češkoslovaški državi deležno velikih ugodnosti, ki si jih je priboril z lastno močjo češki narod, deli z njim ne samo gnotne, marveč tudi duševne dobrine, ki izvirajo iz harmoničnega narodnega sožitja.

Ideja zmerne centralizma je ravno na Češkoslovaškem pokazala vso svojo supremacijo nad idejo demagoških, večji del iz reakcionarnih nagibov izvirajočih „avtonomij“, ki poznajo zgolj „ljudstvo“, ne pa skupno narodno in državno idejo; ki vidijo izhodišče vsega bodočega razvoja samo v starih plemenskih in upravnih formah. Narod danes ne zadostuje sameu sebi in narodna država ni konec poti; da se pa vsled svojih zgodovinskih razmer zaostali narodni deli izenačijo z starejšimi kulturnimi narodi, mora voditi njih razvoj močna unitaristična volja, ki jih ne bo pustila, da bi se razdelili in ostali še dalje plen svojih historičnih napak. To velja v isti meri za nas kakor za Čehoslovake!

I-us.

Dobri nasveti.

Zakonski načrt za razdelitev v oblasti so v ustavnem roku predloženi parlamentu in bodo svoječasno uzakonjeni najbrže po znanem pospeševalnem postopanju. Komisija že hodi po Mariboru in išče kje naj nastani bodoči mariborski oblast.

Stvar je torej resna! To so s strahom spoznali vsi tisti, ki jim je naša resnična, upravnemu delu namenjena avtonomija pravo strašilo! Nove dobe absolutno ne morejo in tudi — nočejo razumeti. Na vseh straneh se sedaj v zadnjem trenutku oglašajo vsi tisti, ki imajo kakršenkoli političen ali osebni interes, da poskušajo ohraniti eno ali drugo zastarelo uredbo in z njo — sebe.

Vsi vrabci na strehi že vedo, da klorikalcem kakor za nobeno drugo zadevo, tako tudi za vprašanje avtonomije nikdar ni bilo resno. Ti koruptni ljudje so bili iz časa Ivana Velikega navajeni komandirati. Ko so njegovi mladi med vojno zapazili, da vodi stara smer v zguho, so prisilno obrnili svoja jadra in plašče, postali so na zupaj patentirani Jugoslovenci. Toda praskaj tega Jugoslovana, pa se ti bo izpod tankega gorenjega ometa pokazal pristen c. kr. dekan ali kaj podobnega. Zato je več ko razumljivo, da so ti ljudje še danes več ko federalisti, ker se boje Srbov. Pa tudi miš čudnega ni, da sedaj tesnobno molče, ko prihaja resnična avtonomija gospodarskih pokrajin, kakor je n.

pr. nameravana mariborska oblast. Celo sedaj so pa še nekateri znali obrniti plašč po vetru. »Straža« je že zapisala, da je proti ljubljanskemu centralizmu. To pot je našla zrno, ker mora tudi slepa kura videti, kakšnega mnenja je celo prebivalstvo ob Dravi. Menda ga ni človeka pri nas, ki bi hotel »pod Ljubljano«. Predobro se je v teh letih pokazalo da, nam Ljubljana ni nikakršno središče, pravno in gospodarsko pa že celo ne! Ne kmetu ne trgovcu ni zanjo. Klerikalci to dobro vedo. Vključ svojemu papirnatemu vpitju si zato ne upajo na shodih govoriti na štaterskem v prilog Ljubljane.

Dobili pa so nepričakovane poma-gača. Iz sanj se je zbudil naš dobri stari Rasto Pustoslemšek z dolgim uvodnikom. V njem je dokazal, da ni niti od daleč videl trojnega predloga o razdelitvi na oblasti, o njih ustroju in o delokrogu samouprave. Sicer bi ta gospod ne bil mogel napisati tako nedolžnega članka, ki pravi, da bo, bog mu odpusti, mesto štirih deželnih vlad v Jugoslaviji kar celih 26! — Kdor nič ne ve, pa vključ temu govori, se navadno blamira. Žal nam je našega somišljenika, da je prevzel nase ta odij, da si ga bržčas sam ne občuti. Blagor mu! Zato nam bo gotovo še enkrat odgovoril s kurzivnim tiskom, da je glavno ono strašno finančno in stanovanjsko breme, ki se bliža Mariboru in celi državi! Prihodnjič nam na željo izvestne osebe, katere naloga v ostalem ni, rovariti proti ustavi, napiše isti gospod (ali pa drugi) tudi še, da naj se ne grade ceste ali železnice, ker so — veliko finančno breme.

Reči moram, da se prav čudimo vodstvu »Slov. Naroda«, da je sedaj kar enkrat začela odnosno da trpi takšen boj proti našim življenjskim interesom v bodočem mariborskem okrožju. Če ničemu drugemu, bi bil dolžan »Slov. Narod« v svoji tradiciji, — saj je v Mariboru tekla njegova zibelka, — da ne nastopa tako strupeno proti Podravju. Če pa misli ta list, da je tako prav, potem naj se zave-da, da se bomo naprednjaki ob Dravi v bodoče znali varovati prot takšnim pri-jateljem. Obračun za zahrbtnost in zavratnost ni daleč, ker »Slov. Narod« tudi pri nas pobira v vsakim novim letom novih naročnikov.

Komur je mar, da se naša uprava res uredi, ta bo gledal, da se odpravijo dose-danji nedostatki in da se pritegne k lastni upravi poleg birokracije — dobre in slabe — tudi ljudstvo samo. V upravnih ob-lastnih zborih se bo to vršilo, in sicer za nas ob Dravi tu v Mariboru in ne v za-spani Ljubljani, ki še zase nima dovolj smisla, kaj li za nas! Dobro svete pa sprejemamo le tedaj, če prihajajo od stra-ni, ki ni osebno ali politično zainteresira-na, pa če se stokrat skriva za star list ali za nedolžnega žurnalista, ki je vesel, če se je mogel zopet enkrat — izkazati.

Briand — humorist.

Francoski ministrski predsednik Briand ni samo sijajen govornik, ampak v za-sebnem življenju tudi zabaven, duhovit družabnik, ki razume šalo, v moški druž-bi i (taki so ne samo Francozi!) pikant-nega značaja. — Ko se je nedavno peljal v Ameriko na kongres v Washington, si je dolgo pomorsko vožnjo ob trajne sla-bem vremenu krajšal z igro in s šaljivo resnimi pogovori. Ko je nekega dne baš igro izgubil, se je soigralec opravičeval; Briand pa ga je dobrovoljno prekinil: »Eh, opravičba ne odpravi razžalitve; nato je malo pomislivi rekel napol resno napol smešno: »Sploh je čisto hujša o-pravičba nego — razžalitev!« Držba nu je živahno oporekala. On pa se hudomušno nasmehne in pravi: »Ker smo le moš-ki med seboj, Vam povem, kaj se je pri-petilo sultanu Abdul Hamidu z njegovim velikim vezirjem Nahoum-Effendijem. — Nekega dne je veliki vezir pred sultanom zrekel isto trditev, da je namreč čisto opravičba hujša nego razžalitev. Abdul Hamid je pravtako, kakor sedaj Vi, to mnenje glasno zavrnil kot nemogoče; kaj-ti, češ, nikoli ni reka višja nego njen iz-vir! Veliki vezir pa je trdovratno vztra-jal pri svoji trditvi; sultan se seveda tudi ni udal in je hotel vezirja prisiliti, da se umakne, in je rekel: »Ako mi dokažeš v le e n em slučaju, da imaš prav, dobiš naj-lepšega konja iz moje konjarne«. Veliki vezir pristane na to. — Preteče eden dan, preteče dva; ko pride tretji dan, pokliče sultan vezirja in ga spomni: »No, kje je Tvoj slučaj? Konj te še vedno čaka v konjarni!« Le potrpite, Veličanstvo«, se mirno odzove vezir. Sultan mu ne odgo-vori nič in se obrne ter stopa dostojan-stveno po posebnem hodniku v — harem. Komaj pa naredi nekaj korakov, kar ga nekdo od zadaj hudo vščipne v mesnati ud pod pasom. V besni jezi se obrne Ab-dul Hamid in zakriči: »Kaka nesramnost! Kdo si upa sultana uščipniti in celo na tem mestu!« »Jaz sem, Veličanstvo«, pravi vezir: »kako se naj opravičim?« »Kaj go-voriš o opravičbi? Pri takem razžalje-nju...« »Veličanstvo, mislim sem..., to bodi moja opravičba, mislim sem zares sem mislil, da je bila... sultanja...« — Tu je Briand, pomežiknivi, končal svojo povest in enostavno še dodal: »Zgodo-vina molči, ali je dobil veliki vezir svoja konja...«

Politične vesti.

* **Evakuacija tretje cone v Dalmaciji.** V Split je dospel član razmejitvene komi-sije pukovnik Aleksa Nikolić; čez par dni bo prišel tudi general Milojević, ki se na-haja sedaj na romunski meji. V kratkem se bo izvršila evakuacija tretje cone. Iz Zadra se poroča, da odvažajo Italijani iz tretje cone vse vojaške objekte v Zadar.

* **Velike izpembe v politiki Radičev-stranke.** Kakor se govori v beograjskih političnih krogih, obstoja med poslan-ci Radičeve stranke močan pokret za pot v Beograd in za aktivno sodelovanje v

parlamentu. Ta pokret je še posebno po-spešil nastop poslanca Karla Häuslerja na zadnjem zborovanju stranke. Mnogi kmečki poslanci in nekaj inteligentov, ki se popolnoma strinjajo z nazori Häusler-ja, vodijo akcijo za izpremembo sedanje taktike stranke, ker se je pojavilo med volilci očitno nezaupanje. Da se ta akcija čimbolj okrepi, bo sklical Häusler, ki se nahaja sedaj na deželi, v kratkem v Za-grebu veliko tozadevno zborovanje.

* **Stališče klerikalcev.** Interesantno je stališče klerikalcev v sedanji politični si-tuaciji. Sotrudniku »Beograjskih Novin« je izjavil vodja klerikalne stranke, dr. Ko-rošec, da akcijo g. Radiča nikakor ne mo-re smatrati za izjalovljeno. Naglasil je, da ljudska stranka tako dolgo ne more nastopiti skupno s Protičem in Radičem, dokler oba ne prideta v parlament. G. Radič je že prišel; manjka torej samo še g. Radič. Kar se tiče »hrvatskega bloka« in t. zv. »hrvatskega vprašanja, je dr. Ko-rošec izjavil, da se strinja z mišljenjem Radiča. Ljudska stranka bo vstopila v vlado samo tedaj, če bo njen program sprejet v celoti.

* **Priprave za atentat na češkoslovaš-ke ministre.** Bratislavska policija je od-krila družbo, ki je hotela izvesti atentat na češkoslovaške ministre. Kolovodja te družbe je 19letni uradnik Viljem Kaiser sin tajnika madžarske krščanske-socialne stranke, Julija Kaisera. Kaiser je kot na-meščeneč povelil 19.975 K in ker se je bal, da bi mu kmalu prišli na sled, se je odločil, da izvrši samomor; toda poprej mora izvršiti atentat na dr. Beneša, Mi-čuro ali pa na policijskega šefa Slovičeka. V to svrhu je stopil v stik s člani »dolgih rok« (tako se nazivajo sami) Bellom Ja-lissem, s šoferjem Arpadom Stedryem, ki je imel nalogo nabaviti 1 in pol kilograma dinamita ali ekrasita in eventuelno pe-klenski stroj ter ga oddati Kaiserju. Šofer pa je celo zadevo javil redarstvu, katero mu je dalo ponarejeni dinamit. O pri-liki predaje dinamita je policija aretirala Kai-serja in Jalesa. Poleg omenjenih je bil a-retirani tudi uradnik »Stollwerka« Ladislav Jokete ter oče; mati in bratje Kai-serja. Pri zaslišanju je izjavil Kaiser, da je nameraval izvesti atentat na dr. Beneša, Mičuro ali Slavičeka iz mržnje do češko-slovaške ker so ti trije največje sponzorirani člani vlade. Atentat je hotel izvesti z di-namitom ali pa s peklenkim strojem, da se tudi sam usmrti, osvetivši prej svoj sa-momor.

* **Za mir med Grčijo in Turčijo.** An-gleška vlada bo po končani konferenci v Washingtonu pričela akcijo za dosego mi-ru med Grčijo in Turčijo.

Železniška nesreča na Madžarskem.

LDU Budimpešta. 25. novembra. Včeraj popoldne okoli 13 ure je na po-staji Sopronj Köves iz Avstrije prihajajoči tovorni vlak zavozil v tovorni vlak, ki je stal na postaji. Nesrečo so povzročili napačno postavljeni zakreti. Lokomotiva se je prevrnila, en tovorni voz je razbit, štiri pa zelo poškodovani. Ranjen ni nihče.

sem se požuril klicat plačnega. Ampak dolgo ga ni bilo od nikoder, čeprav ga je cela legija pačkov krepko klicala »zahlen«.

Sel sem hladit svoje jugoslovanske razočaranje na neron in zopet noizve-dovati, k taji končno odrinemo proti Bal-kanu. Vlak se je med tem neskončno podaljšal, ker so mu med tem pridružili tudi dunajskega s kletim sem se peljal iz Maribora in sem tako šele tam zvedel, da sem čisto po neopotrebnem pre-k-ko-val v Zidanem mestu ter vznemiril mostovnega stražnika. V tej ozlovolje-nosti na so mi povedali, da bomo še čakali, ker se carina ni končala pregleda znojcev. Ko sem to slišal, sopotni-kom v vagonu, je dobrodušen rodolub-globok vzdihnil: nesreča carina, še v Zagreb je prišla za nami. Po klor č-ka dočaka. Končno so zavzele piščake in vlak se je zgal. Se enkrat smo ostali v Zagrebu na državnem kolo-vozu. Kier smo videli v čkalnici ogro-mno množico, ki se je gnetla za za-kljenjenimi vratmi in se končno v div-lem begu razkropili po vagonu. V naš vagon je prisopihl ogromen danielar, ki ni mogel verjeti, da je že vse zise-deno, nevar časa je robahtil v komičnem nemško-hrvaškem duetu ter se končno zvalil v drugi oddelek. To je bil zadnji

Zanimivosti.

Draga obleka. — Sinovala kri rošila mater življenje. — Deklica, ki hoče po sil po-stati mož. — Ponesrečena operacija. — Film, ki stane 5 milijonov dolarjev.

Angležinja Mrs. Smidth Wilkinson je bila že od nekdaj znana zapravljivka. Rekord pa je menda dosegla te dni na dvornem Victory-plešu v Londonu. O-blečena je bila namreč v obleko ki je bi-la vredna pet milijonov dolarjev ali čes-eno milijardo naših kron. Obleko je iz-delal znamenit izdelovatelj ženskih ob-lev. Revile. V njo je vpletenih 75.000 dijamantov in biservov. Z dijamanti in biservi je bila posuta obleka, čevlji, pokrivalo, skratka vse, samo njen baje precej debeli nos ne. Revile, ki je obleko izdelal, zagotavlja da je to najkрасneše in najdrago-cenejše celo te vrste, kar se jih je sploh do sedaj na svetu izvršilo. Res »drago-cena« Mrs. Smidth se namerava v tej svoj obleki pokazati tudi v Ameriki.

Neka dama se je morala te dni podvre-či v neki londonski bolnišnici težki internu operaciji. Šele med operacijo so doznali zdravniki, da je pacientka tako zelo slabokrvna, da bi mogla prestopiti operacijo le tedaj, če se ji vbrizgne v žile živa kri. Njeni 24letni sin, ki je v sosednji sobi čakal na izid nameravane operacije, je bil takoj pripravljen, dati v to svrhu svojo kri. Pet zdravnikov je takoj izvedlo to operacijo ter preneslo 3 litre krvi iz si-novih žil v materine, nakar se je prvotna operacija nadaljevala in srečno izvršila. Pacientka se je po dovršeni operaciji iz-borno počutila in bo za 14 dni že lahko zapustila bolnico.

Pred dunajskim sodiščem se je te dni zagovarjala radi napačne prijave Katari-na Ludwig, ker se je izdajala za pleskar-ja Ludwiga Kathrina ter nosila moško obleko. Deklica ima 20 let, a nima nič moškega na sebi. Glas ima povsem ženski, ne-žna in iepa je tudi precej. Izjavila je, da ima neizrečeno simpatijo do moškega življenja in obleke. Ker ji je policija do-volila nošnjo moške obleke, jo je sodišče oprostilo od obtožbe.

V newyorškem zoologičnem parku v katerem so zastopane živali vseh delov sveta, se nahajata v oddelku za plazilce dve kači — kobri. Obe sta zboleli na o-bolezn, so sklenili, da bosta operirani. — Da pripravijo vse potrebno za operacijo, so se odpravili 3 možje v kletko večje ka-če. Predvsem so jo morali napraviti ne-škodljivo, v ta namen so se poslužili dro-ga, s katerim so jo pritiskali k tlom. Toda kača navajena takih objemov, se je takol izvila izpod droga ter v naslednjem tre-nutku objela neprijetne obiskovalce. Bo-riti so se morali z nadčloveško močjo, da so se rešili z objema razdražene kobre. Operacijo so pa odložili za poznejši čas, ko se bo kobra zopet pomirila.

odrek Zagreba, pa smo odlazili v tibo noč!

Pravijo sicer, da je hrvaška ravnina silno dolgočasna, preenočica za naše oči. Meni pa je bilo vseeno žal, da sem jo prenočeval v noči, ker ima končno vsaka pokrajina svoj poseben čar, svojo dušo. Manje obžalujeta to »Taborova« urednika, ki sta se z ozirom na piclo odmerjeni prostor upravičeno zblje, kdaj bom prijal iz Beograda nazaj, ko sem prišel v prvem podlistku komaj do Zidanega mosta. Iznotus je sicer R-harja tolažil, da celo noč nisva ničesar videla, ni mu pa mogel pregnati skrbi, če nisem imel morda tam intere-santnejših sanj. Bodi potolažen, Radi-voje, kdor se vozi v Beograd, ne sanja dosti. Bili smo ugneten na svojih pro-storih, da smo morali z vsi previdnostjo iskati prostorčka, kamor bi stegnili svoje noge. Zrak se je gostil pišč in toba-kovega dima. Povrh tega nas je osre-čevala s svojo družno dama neznanih let, ki nam je celo noč razlagala svojo histerijo. Ni pretekla ena ura in že se je seznanila s celim vagonom, prekla-dala kovčke gor in dol, parkrat me-njala toaleto, a s posebno slastjo je osrečevala zaljubljeni parček v kolu, ki se ni zastonj odmikal. Srešali smo deoatirke, dramati, predevati noge, roke,

Podpirajte Jug. Matico!

Dr. Avg. Reisman:

V Beogradu.

(Dalje.)

Gosto temo smo že rezali, ko so se končno jele svetlikati v dalji velikomest-ne luči Zagreba. Potnikov se je pila-stila običajna nervoznost, vsakdo je pri-čakoval velik naval in se ob misli na daljno potovanje bal za svoje mesto. Pričakoval sem velikanski kolodvor, opremljen z vsem modernim prometnim komfortom, v resnici pa smo zastili pred skrajno dolgočasnim, temnim, umazanim peronom. Le ljudstva se je gnetlo toliko, da je kar mrgolelo pred vago-nom in vsakdo je tekel kot za stavo, no-ač ga je kmaj dohajal z množico k-čkov. Postarji so vozili velikan-ke-ska tovnice z avoiev, srevodniki so mirni razburjene israelite, tuintam so za uskali in puhali stroji, na glasneje pa so se iz-trušča razlegali odurni klici »Täääger«. Na vsem kolodvorom pa je ležala brez-mejna puščba in duh tujine. Ne do-mačnega, nič našega in čim bolj sem prisluškval, tem prerivajočim se »Hr-vatom«, tem težje sem zasledil resnič-nega Hrvata. Zopet sami trgovci, ki s-blebetali večnoma nemško ali pa nem-ško-hrvaško mešanico. Ku sem se ucaj-

grede vračal po najprometnejši ulici, znani Ilici, skoraj na vsaki trgovini imena teh pravih Zagrebčanov Moizesov, Davidov, Samuelov, Sonnenscheinov, Hühnerbeinov, Rosendustov in podobnih eksotičnih cvetk, sem šele dobro razume-l jugo-lovaško politiko, ki se kuha z denariem teh mednarodnih Zagrebčanov. Etino svetlo mesto, ki je na tem kolodvoru vsaj nekoliko dišalo po kul-turi, je bila prodajalnica časopisov in revij, manjkal seveda ni »Jüdisches Wo-chenblatt«. Končno se je vrvenje po-peronu noleglo, naš vagon se je napol-nil in tako sem si ujal zapustiti svoje mesto, katero je obilnoil Iznotus dobro stražiti. Ker še ni nihče vedel za odhod, sem se zatekel v restavracijo, prvega in drugega zarveda. Bigne, Zagreb baie še ni na Balkanu, ampak še hoče biti izhodišče evropske kulture za zastati-ug. Kriterij kulture je sicer precej raz-ličn. N kateri jo presojajo po stra-ničnih, drugi po uporabi mila, nekateri tudi po stanju javnih lokacij, kjer se zbira ljudstvo. In zato sem z veliko razlovednostjo vstopil v zagrebško kolo-dvorsko restavracijo, ki je namenjena vsaj po napisu »višim« slojem. Ko pa sem se vsedel za mizo in se razgledal okrog, po tleh, po stenah in videl mizni-pri, na katerega so mi postavili kavo,

Najdražji film se proizvaja v Ameriki, eden takih filmov, katerega so prednaložili v Ameriki pod imenom »Nestrpni«, je vzbudil veliko senzacijo. Film stane pretežno dva milijona dolarjev. V tem filmu se prikazuje vse razkošje starodavnega Babilona. Njegova arhitektura je izvrstno kopirana, vidi se ogromna medena vrata in slonokoščeno dvorano. Ideja filma »Nestrpni« je etična; autor predloži grozne posledice nestrpljivosti, katere so tekom vekov povzročile nešteto katastrof. Najtragičnejše v tem filmu vpliva na nas propast babilonske civilizacije radi netolerance in nestrpljivosti Balovih svečnikov, v katerih se zrcali licemerstvo današnje dobe proti onim, kateri drugače mislijo. Veličanstvena inscenacija nadkriljuje vse dosedanje filme. Pri kazanju tega filma je prisostvovalo 70.000 ljudi. Toda s tem filmom še ni dosežen rekord ameriške filmske umetnosti. Nedavno je bilo javljeno, da bodo izdali kmalu film »Adam in Eva«, ki bo v vsakem oziru nadkriljeval »Nestrpne«. V filmu je opisano človeško življenje od Adama in Eve pa do danes. Film nam kaže propadanje posrednih faz in period človeške kulture in dogodljaje daljne bodočnosti. Pri filmu sodelujejo največji ameriški scenaristi, umetniki in arhitekti. Izvedba filma stane preko 5 milijonov dolarjev.

Dnevna kronika.

— Zadeva Pirkmaier. (Dopis uradnika). Vsemu našemu uradništvu je dano zadoščenje. Kar se je pripetilo g. dr. Pirkmaierju, to se lahko pripeti vsakomur med nami. Dobimo ukaz, da izvršimo to ali ono preiskavo, rsk, pa te napadejo iz za plota. Čof, pa ti izlije kdo škaf gnojnice čez glavo. To se je zgodilo gosp. dr. Pirkmaierju. Politični banditi so ga pričakovali z gnojnic. Toda pljušknila je na njega. Naprej je šla dična naša »Straža«. Pri njej se nismo čudili. Saj družega ne zna, ko banditsko napadati. Peskovo osebo glasilo je še nedavno branilo Pirkmaierja proti klerikalcem. Čim je pa izvedel lastnik tega lista, še danes glavni stember NSS, da je Pirkmaier dobil od namestnika ukaz, naj izvrši preiskavo, lop, da je napadel, privlekel vse to, kar je prežvekal »Straža«, še enkrat na dan, insceniral hujškarje, zlagal »Odprto pismo devetnajst ptujskih meščanov, katerih imena so v uradništvu na razpolago«, — pozneje so se pa »izgubila!« Potem je poslal Brandnerja v Ptuj, kjer je na nepošten način pod zaščito imunitete kradel uradniku čast in poštenje. Sedaj je v naših rokah poročilo o preiskavi. Oblateni uradnik ima popolno zadoščenje. Od poštenjaka bi seveda pričakovali, da prikaže, da je delal napadencu krivico. Menda jih bo pa prav malo, ki pričakujejo, da bosta »Jugoslavija« ali »Straža« popravila krivico, storjeno g. Pirkmaierju. Ljudje, ki so se spravili na delo, da »čistijo« naše javno mnenje, niso sposobni kakšnega poštenega čina, ker so gnili in pokvarjeni do mozga. Nad NSS gospoduje klika pri-ganjačev in nepoštenih ljudi, ki love na-

iskali opore za glavo. pod vagonom na so nemišljeno loputala kolesa, tuintam smo videli brlečo luč iz teme in kmalu je prav vsem vsedla v obraze nadležnost. Misli sem na naše poslance, ki morejo tolikokrat prestati take noči, in žel vsem tistim, ki jim zavidajo to čast in blagostanje, da bi skusili vsaj eno vožnjo in takoj bi jih minila za vedno želja po politični karieri.

Ko se je jelo dani, smo bili že sredi širnih slavonskih planot. Nekateri so pravili: dolgočasna ravnina, in nič drugega. Jaz pa sem s pravim užitek gledal ta širna, nedogledna polja s sočno, skoraj črno zemljo, širokimi blatnimi cestami. Nikjer hiše, same njive, tu pa tam par drevesc in ogromne črede različnih prešičev. Ko smo se približali večjemu kraju, smo presekali široko blatno cesto, na kateri je bila kljub zgodnji jutranji uri, ko se je komaj avtalo, dolgo procesijo obloženih kmetovih voz z iskri mi konji. Vozniki so bili zaviti v debele pisane zimске kožuhe in tudi ženske, katerih vsaka je imela s seboj tudi otroka, da vidi mesto. Po travnikih pa so se pa-li živino, drugi so hiteli z orodjem na delo. Naš kmet je pač povsod isti, marljiv že v zgodnjih urah, ko drugi še spe, nam on se pripravlja kruh.

— Vne idealne kaline na lim, o SLS pa bolje, da sploh ne govorimo. Obe stranki sta zavezni. V slučaju Pirkmaier je obsodjena vsa ta gonja dveh klik. Vsakemu pošteniaku bo odleglo: Še je naša uprava dovolj odločna, da zavrne nesramnosti, naperjene proti uradniku. Uradnik ni le ponižen sluga klik, in če ni komu po godu, ga še pa sme obrniti kot psa? O ne! Klika sama je dobila zaslužen brco, ki jej sledi še zaslužen sodnijska obsodba človeka, ki je pod zaščito imunitete kradel čast. Zadeva Pirkmaier je mnogo doprinesla k razčiščenju.

— »Jutro« o razdelitvi upravnih oblasti. Ljubljansko »Jutro« piše v sobotnem uvodniku o razdelitvi upravnih oblasti sledeče: Ena najtežjih preizkušnji čaka novo vladno koalicio pri problemu administrativne razdelitve države in ureditve oblastne samouprave. Zadevni zakonski projekti se nahajajo pred narodno skupščino, odnosno pred zakonodajnim odborom. Posebno delikaten je predlog o administrativni razdelitvi države. S političnimi strujami, ki stoje na stališču plemenske ali historične razdelitve naše države je seveda vsak kompromis izključen. Situacija pa je sicer olajšana s tem, da se vlada na ta predlog ni odzvala in da dopušča kompromise tako glede števila oblasti, kakor glede njihovega obsega. Le dve granici sta postavljeni: ena od ustave same, druga od samega principa. Člen 95, ustave določa: »Ena oblast sme imeti največ 800.000 prebivalcev.« Praktična izvedba samouprave predpisuje, da oblast ne sme biti tako majhna, da bi izvrševanje nalog, ki ji pripadajo po ustavi, že v naprej bilo iluzorno. Mnogi se teh dveh razdelitev države postavljenih mej še ne zavedajo popolnoma. Tako vidimo na eni strani, da se zlasti v Srbiji bunijo mnoga dosedanja okrožna mesta, ki ne bodo postala oblastna centra. Ta mesta ženejo svoje parlamentarne zastopnike v borbo proti vladnemu predlogu iz popolnoma lokalnopatriotskih ozirov, ki jih pokriva je z dokazovanjem, da so predvidene oblasti mnogo prevelike. Na drugi strani pa še ne popolnoma premagane tradicije operirajo z istimi argumenti za še večje oblasti. Zastopniki »večjih oblasti« se v svoji vnemi včasih niti ne spodbližajo nad predpisi same ustave in prihajajo tako od absurde konsekvence, da istočasno, ko obsojajo vsako revizijo ustave, sami tako revizijo nujno, čeravno najbrže nezavestno predpostavljajo. — Kakor je videti, je »Jutro« odgovorilo gospodu R. P. in »Slovenskemu Narodu« na fin način, a prav krepko.

— »Jugoslovanski Informator« redi-vus. Kakor doznava »Slovenec« je »Jugoslovanski Informator«, čigar prva št. je pred enim mesecem izšla v Mariboru, zopet oživel. G. Anton Pesek, lastnik »Jugoslavije«, je baje sklenil z M. E. Godowskim in nekim Francozom pogodbo, glasom katere se preosnuje dosedanja »Jugoslavija« s 1. januarjem v »Jugoslovanski Informator«.

— Prjava igralnih kart in domni. Kr. fin. okraj. ravnateljstvo razvelj-

časni zakon o državni trošarini, taksh in pristojbinah določa v tarifni postavki 236, da se mora za vsako igro kart in domni za igranje plačati takso 15 din. Ker pa je prodaja igralnih kart in domni podvržena dohodarstveni kontroli, se v smislu čl. 83, točki 24 in 25 taksnega in pristojbinskega pravilnika in § 10 zakona z dne 15. aprila 1881 drž. zakonik št. 43 opozarjajo vsi prodajalci kart in domni v izogib eventualni kazni, da, v kolikor tega še niso storili, prijavijo prodajo teh predmetov finančnemu ravnateljstvu v Mariboru.

— Zaplemba inozemskih vžgalic. Kr. fin. okr. ravnateljstvo v Mariboru razglasa: Z razglasom fin. ministrstva, generalna direkcija carin z dne 10. okt. 1920 C br. 78897 je prepovedan uvoz vžgalic iz inozemstva, da se zaščiti domača industrija vžgalic. Kljub temu je območje fin. okrajnega ravnateljstva preplavljeno z vtičtopljenimi vžgalicami (Solo, Bauernbund itd.). Ker je radi tega država zelo prikrašana na monopolni taksi, se bodo vse te vžgalice zaplenile in proti trgovcem, ki spravljajo to vtičtopljeno blago v promet, se bodo postopalo po zakonitih kazenskih določilih.

— Stjepan Radić pred sodiščem. Ob priliki pozivov meseca oktobra s. g. Stjepan Radić in drugi poslanci hrvatske seljačke stranke nagovarjali ljudstvo, naj se pozivu ne odzove, in naj ne da ne vozov, ne živine. Kakor poroča beograjska »Politika«, bo proti vsem, ki so s svojimi agitacijami in sličnim delom kršili zakon o zaščiti države, uvedena stroga preiskava. Vsled tega se bo zahtevalo od parlamenta, da izroči sodišču Stjepana Radića in druge okrivljene poslance hrvatske seljačke stranke.

— Vpoklic na 6 tedenske orožne vaje. Na podlagi rešenja ministrskega sveta z dne 22. novembra t. l. bodo pozvani tekom meseca decembra tega leta in meseca januarja in februarja prihodnjega leta na šesttedenske orožne vaje. Vsi oni, kateri se niso odzvali pozivu vojnih oblasti za orožne vaje, na podlagi odredn. ukaza z dne 24. oktobra F. G. št. 56.407. Opozarjajo se s tem vojni obvezanci, da se brezpogojno odzovejo pozivu, ker bodo v nasprotnem slučaju nošili vse posledice neposlušnosti.

— II. Slovenski večer. Jugoslov. napred. akad. društvo »Jedran« v Ljubljani priredi v soboto dne 3. decembra t. l. v zgornjih pri starih ljubljanskih Narodnega doma II Slovenski večer z akademijo in plesom. Pri slavnostni akademiji sodelujejo člani kr. narodnega gledališča gg. Zatey, Putjata, Balatka, Urnerhe in zd. Stertova. Po akademiji se vrši veliki ples. Ker je prireditev namenjena društveni knjižnici in za nabavo opreme v novem društvenem domu, ki se gradi v Ljubljani na vrtu Narodnega doma, opozarjamo vse naše napredne kroge na to prireditev. Društvo je razposlalo mnogo vabil tudi na deželo; upamo, da se bodo povabljeni gostje povabili odzvali ali vsaj z denarnimi prispevki pripomogli naprednemu akademskemu društvu »Jedran«.

tako da sta gotovo prehitela tudi zapence v spalnem vozu. In to mi je imponiralo. Trgovec mora biti pač podjeten in živ. Tam doli sem se spomnil naših zaspanih kolporterjev, ki jih moraš skoraj prositi, da ti sploh prodajo casopis. Mitrovička dečka pa sta še kričala in tako propagirala kulturo, ko je že zadnji vagon šinil mimo postaje. Je tudi to balkanizem? Meni bi bilo čisto prav, če bi kazala tudi naša mladina toliko živavosti.

Kljub neprespani noči smo bili čvrsti in sveži na duhu, ko smo si končno prežrčali vagon, v katerega se je zopet naselila potniška nervoznost. Se par postajic z običajnimi prizidki za nakladanje slavonskih prešičev in že smo se bližali. Zemunu, bivšemu hrvatskoavstrijskemu mestu pred Beogradom. Med velikanskim vrvenjem potnikov nas je kmalu našel tajnik ministra dr. Kukovca, inteligenten in blag dečko, ki nam je prišel naproti, da nam sporoči potrebne direktive radi prenočitve in podobno. Čez par minut, s komaj polurno zamudno smo že zavozili čez široki železni in doslej edini savski most v Beograd.

(Dalje prih.)

— Nove poštne znamke. Iz Beograda poročajo, da je ministarstvo za pošto in orzjav določilo in izgotovilo nove poštne znamke z nove kraljevo sliko.

— Kravo sta našla. Preteklo nedeljo ob 19. uri sta našla Ivan Ivancič in Franc Farkaš v Ilaševcih na polju rudečkasto kravo. Mogoče je šla iskat gospodarja, ki bi jo boljše krmil; sedaj jo krmijo Farkašovi v Ilašovcih. Če želi domotožje, se ne da ugotoviti, najbrž pa se toži za njo posestniku, kateremu je ušla. Dobi jo pri imenovanem, ko dokaže, da je njen lastnik.

— Dobava mesa za garnizijo Ljubljano. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo sklenila 5. dec. t. l. dopoldne pri IV. armijski intendanci v Zagrebu (Jezuitski trg 4, soba št. 128) pogodbo za dobavo mesa za potrebo garnizije Ljubljane za čas od 2. januarja do 30. junija 1922. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendanci v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Harem in Zveza narodov. Pariški listi poročajo, da je Zveza narodov imenovala posebnega inspektorja, ki ima nalog proučevati življenje v vzhodnih haremi. Ko je ta inspektor došel v Carigrad, so mu tamonjski listi posvetili ironične dobrodošlice ter mu svetovali, naj pred »insiciranjem« carigradskih haremov zavaruje svojo glavo.

— Prepoved plesov v Nemški Avstriji. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, je deželna vlada na Koroškem prepovedala ples. Politijska ura se sme samo izjavljati ma podaljšati.

Mariborske vesti.

Maribor, 28. novembra 1921.

m Moč klerikalcev je znana, namreč vsaj oni mislijo tako. Te dni sem videl, kako je kupila revna slovenska »metica« v nemški knjigarni nemški »Bauernkalender«. Ko sem jo vprašal, zakaj ne kupi rajši slovenske pratike, je rekla, da je boljši nemški koledar. Dragi gg. klerikalci, hic Rhodus, hic salta!! — Kaj za boga ste delali dosedaj?!

m Mariborski Nemci so menda izdali parolo, da se bodo pri vseh uradih posluževali samo nemščine. Drugače bi si ne mogli tolmačiti njihove zagrizenosti. Budisi na pošti ali na železnici, davkarji, sodniki itd., povsod govore samo nemško. Na slovenski odgovor odgovorijo tudi nemško. Posebno hud in srborit je sin tukajšnjega trgovca s papirjem na Grajskem trgu g. G. Svetovali bi njegovemu očetu, naj ga pouči, da bo znal tudi pri uradih slovensko in ne samo v prodajalni.

m Preljuba nedolžnost! Lavorike prof. S-rka niso dale spati našemu slavnemu Bračunu. V prostem času spisuje ta gospod domače vaje, ki jih potem pošilja v ljubljansko »Jugoslavijo«. Za ljubljanski Peskov list so Bračunovi izdelki prav dobri in tudi dobrodošli. Tiskani so navadno skupaj s »storijami« o Culakafrih. Dvomim, da bi bil Bračun zmožen spisati kaj boljšega. Profesor na zavodu, kjer tudi odrasla mladina vidi njegove blamaže, bi pa moral vendar nekoliko bolj »nase gledati«. Saj res še ni treba, da vrgajajo mladino gostobesedneži, ki se jim že mora vsakdo smejati.

m Glavni kolodvor je zažarel včeraj zvečer v električni luči. Bajen pogled. Menda ni nobeden kolodvor v Jugoslaviji tako lepo in bogato razsvetljen kakor naš. Vsaj v tem oziru dobimo rekord. Naprava stane seveda ogromnega denarja, splača pa se že glede varnosti pri premikanju ponoči.

m Predavanje Jugoslovanske Matice. Jugoslovanska Matica priredi dne 1. decembra t. l. v mestnem kinu poučno predavanje g. dr. Laha o naši neodrešeni domovini. Ker bodo združene s predavanjem tudi skriptične slike in ker bo isto brezplačno, pričakujemo obilen obisk naše mladine. Predavanje se pozneje ponovi za odrasle.

m Podružnica »Pravniškega društva« v Mariboru prične dne 2. dec. t. l. zopet s svojim delovanjem. Navedena dne predava podružnični predsednik gospod dvorni svetnik Levec.

Predmet predavanja je: Omejen ali poln priziv? Razmotrivanje vprašanja tudi z ozirom na izenačenje civilnoopravnih postopkov. Cas shoda: ob 17. uri, kraj razpravna dverana okrožnega sodišča št. 84, II. nadstropje.

m Državni vpokojenci, ki so pristopili k Društvu jugoslov. drž. uslužbencev se pozivljajo, da dvignejo izkaznice pri g. Drevenšku v Ciril-Metodovi ulici št. 18, pritličje, in sicer v sredo od 3—4 ure popoldne. Tam dobijo tudi druga pojasnila. Ob enem se obveščajo zunanji vpokojenci, da ne morejo pristopiti k temu društvu, ker ima svoj delokrog le za mesto Maribor in bližnjo okolico.

m Poznan gospod, ki je v nedeljo popoldan v kavarni Central z mizice blizu orkestra odnesel pojnotoma par usnjatih rokavic se naproša jih čimprej oddati kavarnarju ali policiji.

m Proslava ujedinenja 1. decembra. Ministrstvo za notranje zadeve je z brzojavnim odokom z dne 25. novembra 1921, J. U. br. 28.770 odredilo, da se ima vsled žalosti za pokojnim kraljem Petrom I. Osvoboditeljem proslava 1. decembra t. l., kot spomin na dan proglašanja ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev in 17. decembra t. l., kot rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja, izvršiti samo po cerkvenih obredih, tako da izostanejo vse druge manifestacije. Vsled tega odloka odpadejo letos tudi običajne svečane poklonitve.

m Pobesnel gost. Včeraj zvečer je v gostilni Sauperl na Meljski cesti v pijanosti pobesnel neki Fran Aplenc iz St. Jurja ter razbil razno gostilniško posodo, stole, šipe itd. Poklicanemu sdražniku se je s pomočjo navzočih vojakov posrečilo prijeti Aplenca ter ga prepeljati na stražnico, kjer so ga oblekli v prisilni jopič. S stražnice so odpeljali Aplenca z rešilnim vozom na rešilno postajo, kjer se je končno umiril.

m Vlom v trgovino Petek na Koroški cesti. Preteklo noč so vlomili neznan tatovi v trgovino s perilom, Andrej Petek na Koroški cesti št. 17. Odprli so ponarejenimi ključmi hišna vrata ter po-

tem s hodnika v poleg se nahajajoče prostore omenjene trgovine ter odnesli raznega perila v skupni vrednosti preko 30.000 K. Policija je takoj uvedla zasledovanje ter je vlomilec baje že na sledu.

m Obiski na okrožnem sodišču Predrzen uzmovič že dalje časa redno obiskuje tukajšnje okrožno sodišče. V svoji skrajni predrznosti ne spoštuje niti talarjev sodnikov samih. Tudi predvčerajšnjem je zopet počastil sodišče s svojim obiskom. Skušal je udreti v sobo sodnega svetnika Pihlarja. Imel pa je smolo, ker so ga zasačili. Toda sreča ga še ni popolnoma zapustila. Zbežal je v sobo št. 27, kjer je vzel ključ in pravočasno pobegnil skozi okno. Toda tokrat mu ta beg menda ne bo mnogo koristil, ker so ga spoznali in so mu na sledu. Upanje je, da bo predrzneš kmalu pod ključem.

m Ponočni razgrajči. Nobena nedelja ne mine v Mariboru, ne da bi imela policija opravka s pijanimi ponočnimi razgrajči. Včeraj in v soboto je morala posredovati policija v osmih slučajih. Aretirani razgrajči so bili kaznovani deloma s policijskim zaporom, deloma pa v plačilo denarnih glob.

m Tajna prostitucija v Mariboru. V noči od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek je aretirala tukajšnja policija 6 žensk, katere je zasledila pri tajni prostituciji. Nekatere so bile kaznovane policijsko, druge pa izročene sodišču.

m Nevžitno meso. Dne 26. t. m. predpoldan je prišla straža Sebastijana Filipinčiča iz Brežic, ko je peljal na vozu k nekemu tukajšnjemu konjskemu mesarju zaklanega konja. Zaklanega konja je na to preiskala mestna kladnica na podlagi veterinarskih predpisov ter ugotovila, da je meso nevžitno ter ga radi tega zaplenila.

m V Gradcu ukraden pisalni stroj v Mariboru. Pred nekaj dnevi je dobila mariborska policija od graške prošnje, naj zapleni pisalni stroj, ki se nahaja pri nekem ključavničarju v Grajski ulici, kar je

seveda tudi storila. Ključavničar je pri zaplenbi izjavil, da je dobil ta pisalni stroj le v shrambo. Sedaj pa je prišel iz Gradca tozadeven akt, iz katerega je razvidno, da so pisalni stroj odnesli v Gradcu aretirani tatovi Strohmeier, Walland in Macher, pri vladu v neko pisarno. Stroj je oddala policija državnemu pravdnistvu v nadaljnje razpolaganje.

m Velika kavarua. Danes zvečer koncert prvovrstne salonske godbe profesorja Kubička. 1252

m Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

Kino.

I. mariborski bioskop. V sredo, četrtek in petek se predvaja v I. mariborskem bioskopu velikanska drama „Naslednica grofa Monte-Christo“ v petih velikih činih. Znamenita igralka in lepo-

tica Lisa Mara igra glavno vlogo. Vsebinske je kriminalistične in zelo napeta telesa mnogo vrstolomnih momentov. Pri vseh predstavah svira godba. V soboto začne I. epoha velikanskega detektivnega romana „Misterije New-Yorka“.

Narodno gledališče.

Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramatične šole se vsi danes, v ponedeljek, dne 28. novembra točno ob 19. uri.

Kultura in umetnost

x Pevci Glasbene Matice v Mariboru! Pevske vaje vsak torek in petek točno ob pol 20. uri. Pridite vsi!

Glavni urednik: Radivoj Rehan.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Mala soba z ali brez hrane. tudi izven sredine mesta, se išče za takoj. Ponudba pod „Soba“ na upravo. 1912
Lep, manjši lovski pes neproda; več se izve pri kapetani Novič, granitna četa, Maribor, vojašnica 4. tekm. pri puka, Ob železnici. 1910 3-1

Tečaj za risanje,

slikanje in modeliranje otvori ak. slikar in profesor. Naslov v upravi „Tabora“. 1906

Zaloga

zimskega perila in vseh vrst manufakturnega blaga.

Franjo Majer
Maribor, Glavni trg 9.

VOZNI RED

Južna železnice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Veljaven od 26. oktobra 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.—Trst.

Os. 43	Os. 45	Meš. 801	Brzvl. 8	Brzvl. 7	47	Os. 49a	Os. 42	Meš. 802	Brzvl. 8	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 48	Os. 50a
5-30	10-15	12-49	13-58	14-14	16-50	23-30	9-59	14-05	14-27	14-45	16-56	22-17	4-08
6-02	10-47	13-43	15-12	15-28	17-22	0-01	9-25	13-02	13-09	13-27	16-22	21-43	3-32
7-30	12-12	16-17	17-19	17-35	18-51	1-21	7-58	10-45	10-59	11-17	14-55	20-17	2-11
8-18	12-55	17-16	18-18	18-34	19-34	1-59	7-09	9-40	9-54	10-12	14-03	19-27	1-32
10-41	14-35	20-30	21-01	21-40	23-47	3-47	5-18	6-40	6-54	7-12	12-06	17-35	23-52
11-18	23-40	24-11	24-37	25-03	26-23	4-23	6-35	7-57	8-11	8-29	13-35	18-56	15-20
									10-30	10-48	16-13		

Maribor gl. kol.—Graz—Wien.

Brzvl. 10	Os. 70a	Os. 72	Os. 84	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 74	Os. 36	Brzvl. 9	Os. 71	Os. 35	Brzvl. 3	Os. 33	Os. 75	Os. 31	Os. 77
4-21	6-30	12-41	5-16	15-16	19-00	19-15	8-00	1-35	7-35	8-40	13-35	22-21	14-06	19-32	20-52
4-48	6-53	13-05	5-40	15-48	19-31	8-31	8-31	1-11	7-18	8-08	13-11	21-50	13-43	19-00	20-29
5-45	7-54	13-58	6-36	16-40	20-19	9-17	9-17	1-21	7-29	8-17	13-21	22-02	13-55	19-12	
10-55	13-04	19-15	14-46	21-45	24-45	19-40	19-40	19-20	21-45	22-00	7-25	13-20	8-05		

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

Os. 411	Os. 413	Os. 415	Os. 417	Os. 419	Os. 421	Os. 423	Os. 425	Os. 427	Os. 429	Os. 431	Os. 433	Os. 435	Os. 437	Os. 439	Os. 441
5-00	15-00	19-18	23-36	27-54	32-12	36-30	40-48	45-06	49-24	53-42	58-00	62-18	66-36	70-54	75-12
5-30	15-30	19-48	24-06	28-24	32-42	37-00	41-18	45-36	49-54	54-12	58-30	62-48	67-06	71-24	75-42
6-03	16-03	20-21	24-39	28-57	33-15	37-33	41-51	46-09	50-27	54-45	59-03	63-21	67-39	71-57	76-15
7-36	17-22	22-16	26-34	30-52	35-10	39-28	43-46	48-04	52-22	56-40	60-58	65-16	69-34	73-52	78-10
9-44	19-10														

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

Os. 221	Os. 223	Os. 225	Os. 227	Os. 229	Os. 231	Os. 233	Os. 235	Os. 237	Os. 239	Os. 241	Os. 243	Os. 245	Os. 247	Os. 249	Os. 251
9-00	10-00	20-50	21-50	22-50	23-50	24-50	25-50	26-50	27-50	28-50	29-50	30-50	31-50	32-50	33-50
9-36	10-36	21-26	22-26	23-26	24-26	25-26	26-26	27-26	28-26	29-26	30-26	31-26	32-26	33-26	34-26
10-27	11-27	22-17	23-17	24-17	25-17	26-17	27-17	28-17	29-17	30-17	31-17	32-17	33-17	34-17	35-17
11-48	12-48	23-38	24-38	25-38	26-38	27-38	28-38	29-38	30-38	31-38	32-38	33-38	34-38	35-38	36-38
12-53	13-53	24-43	25-43	26-43	27-43	28-43	29-43	30-43	31-43	32-43	33-43	34-43	35-43	36-43	37-43

Zidanimost—Zagreb.

Os. 413	Brzvl. 7-47	Os. 8-29	Os. 14-20	Os. 17-23	Os. 19-50	Os. 22-02	Os. 22-25	Os. 413	Brzvl. 7-47	Os. 8-29	Os. 14-20	Os. 17-23	Os. 19-50	Os. 22-02	Os. 22-25
4-13	7-47	8-29	14-20	17-23	19-50	22-02	22-25	4-13	7-47	8-29	14-20	17-23	19-50	22-02	22-25
6-18	9-44	10-26	16-18	19-21	21-48	23-51	24-14	6-18	9-44	10-26	16-18	19-21	21-48	23-51	24-14
6-46	9-54	11-13	16-45	19-48	22-15	24-18	24-41	6-46	9-54	11-13	16-45	19-48	22-15	24-18	24-41

Naslednji
elitni
koncert
Veliki
kavarni
se
odigrava
v
torek
29.

Hotel Halbwidl : Stara pivarna

V sredo, dne 30. novembra 1921

Andrejev elitni koncert.

Vstopnina prosta. — Začetek ob pol 20. zvečer.

1913

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulatno od trgovcev ustanovljena

„Orient“ d. d., Maribor
Tel. fon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št 90
10—1 in njena
podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Zimsko perilo,

klobuke, čevlje razno modno in galopate, nogavice lanterjsko blago
najboljše vrste kopite najceneje pri tvrdi

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.